

Жиыны: $2\ 200\ 000 + 1\ 100\ 000 = 3\ 300\ 000$ тг.

3. Контракті бойынша пайда сомасы контрактің жалпы құны мен контракті орындауға кеткен жалпы шығындар мөлшері арасындағы айырмашылық түрінде анықталады – $4\ 000\ 000 - 3\ 300\ 000 = 700\ 000$ тг.

4. Тапсырылған жұмыстар бойынша алынған пайда сомасы мына формула бойынша есептеледі = (Есепті мерзім жұмыстарының құны : контрактің жалпы құны) × контракт бойынша болжамды пайда сомасы =
 $= (2\ 500\ 000 : 5\ 000\ 000) \times 900\ 000 = 450\ 000$ тг.

5. Есепті мерзімде танылатын пайда анықталады. Ол үшін 4 пунктте анықталған пайда сомасынан өткен мерзімдерде танылған пайда сомасы шығарылады. Өткен жылы танылған пайда 85 000 теңгені құрайды.

Есепті мерзімде танылған пайда $= 450\ 000 - 85\ 000 = 365\ 000$ тг.

Қорытындылай келе, өнімнің өзіндік құнын калькуляциялау мәліметтері өндірісті басқаруда бақылау үшін, рентабельділікті арттыру үшін, өзіндік құнды азайту резервтерін іздестіру үшін пайдаланылады.

Әдебиеттер

1. Тайгашинова К.Т., Жапбарханова М.С. Тереңдетілген басқарушылық есеп. Алматы, Экономика, 2009.

2. Назарова В.Л., Жапбарханова М.С., Фурсов Д.А., Фурсова С.Д. Басқару есебі. Оқулық – Алматы, Экономика, 2009.

3. Назарова В.Л. Шаруашылық жүргізуші субъектілердегі бухгалтерлік есеп. Оқулық – Алматы, Экономика, 2009.

4. Карпова Т.П. Управленческий учет: учебник - М.:ЮНИТИ, 2008.

5. Хорнгрен Ч.Т., Форстер Дж., бухгалтерский учет : управленческий аспект: пер. с англ/под ред. Я.В.Соколова.- М.:ЮНИТИ, 2008.

Касымова Н.А., 1 курс (академик Е.А. Бөкетов атындағы ҚарУ)

Ғылыми жетекші – PhD, қауымдастырылған профессор Ламбекова А.Н.

АУДИТТИҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ МЕН ДАМУ БОЛАШАҒЫ

Қазіргі уақытта кәсіпкер тек тәуекелден аулақ болу керек. Оны ең төменгі деңгейге дейін төмендетуге тырыса отырып, алдын ала білу керек. Ол үшін шаруашылық, құқықтық жұмыстарды, бухгалтерлік (қаржылық) есеп пен есептілікті дұрыс құрастыру арқылы қызметкерлердің де, жалпы кәсіпорынның да қызметіне тұрақты және уақтылы мониторинг жүргізу қажет.

Фирманың басқару процесі мен соған сәйкес ұйымдастырылған ішкі бақылау жүйесін бүкіл басқару жүйесінің тиімділігін бұзбай бір-бірінен бөлуге болмайды. Осыдан ішкі бақылау жүйесінің құрамдас бөлігі болып табылатын және оның құрамдас бөлігі болып табылатын тұрақты және тиімді элементтің қажеттілігі туындайды.

Осылайша, меншік иелері мен менеджерлерді оның барлық ішкі жүйелерінің жұмыс істеуі туралы қажетті ақпаратпен қамтамасыз етуге көмектесетін тиімді механизмнің рөлі ішкі аудит қызметі болып табылады.

Отандық компанияларда ішкі аудит бөлімшелерін құру және оларды нормативтік реттеу қазіргі уақытта өзекті, күрделі, бірақ сонымен бірге қызықты мәселе болып табылады.

Ішкі аудит ең алдымен ресурстардың жоғалуын болдырмау, бухгалтерлік есепті тұрақтандыру және ұйым ішінде қажетті өзгерістерді ұйымдастыру үшін қажет. Ішкі аудиттің ерекшелігі ретінде оның қаржылық-шаруашылық операцияларды комиссиялық және құжаттық дайындау кезінде жүзеге асырылуын да атауға болады. Бұл жұмыстағы барлық кемшіліктерді дер кезінде тауып, олардың алдын алу үшін қажетті шараларды қабылдауға мүмкіндік береді.

«Ішкі аудит жұмысына шолу» аудиторлық қызмет ережесіне (стандартына) сәйкес ішкі (операциялық, басқарушылық) аудит деп кәсіпорында ұйымдасқан, кәсіпорын басшылығы мен меншік иелерінің мүдделері үшін әрекет ететін жүйе түсініледі. , ішкі стандарттармен, есепке алуды жүргізудің, құрастырудың және есеп берудің белгіленген тәртібінің сақталуын және ішкі бақылау жүйесінің жұмыс істеу сенімділігін бақылау жүйесімен реттеледі.

Ішкі аудиторлардың халықаралық институты ішкі аудиттің келесі анықтамасын ашады: «Ішкі аудит – ұйымның қызметін жақсартуға бағытталған тәуелсіз және объективті кепілдік пен кеңес беру қызметі».

Осыған сүйене отырып, ішкі аудит деп компанияның ішкі құжаттарында белгіленген басқарудың барлық құрамдас бөліктерін және компания қызметінің әртүрлі аспектілерін бақылау үшін арнайы бақылау органының қызметкерлері жүзеге асыратын қызметті түсінеді. кәсіпорынның экономикалық орындылығына сәйкес белгіленген нормативтер шегінде, сондай-ақ белгіленген бухгалтерлік есеп тәртібін сақтай отырып, серіктестіктің басқару органдарына көмек көрсету.

Ішкі аудит функцияларын шаруашылық жүргізуші субъектінің штатында болатын арнайы бөлінген қызмет немесе жеке аудитор орындайды. Бұл тексеру комиссиясы; аудиторлар; ішкі аудит мақсатында тартылған ішкі аудиторлар; сыртқы аудиторлар және ішкі аудиторлар топтары. Айта кету керек, ұйымдық-құқықтық жағдайға байланысты ішкі аудит әрбір шаруашылық жүргізуші субъектілер үшін ерекше болып табылады.

Бұл тексеру комиссиясы; аудиторлар; ішкі аудит мақсатында тартылған ішкі аудиторлар; сыртқы аудиторлар және ішкі аудиторлар топтары. Айта кету керек, ұйымдық-құқықтық жағдайға байланысты ішкі аудит әрбір шаруашылық жүргізуші субъектілер үшін ерекше болып табылады. Мұнда оның қаржылық-шаруашылық қызметінің ерекшеліктерін ескеруге үлкен мән беріледі. Экономикалық әдебиеттерде оны ұйымдастырудың келесі формалары қарастырылады:

- өзінің ішкі аудит қызметін құру;
- аутсорсинг;
- косорсинг.

Кәсіпорынның тиімділігін арттыруда үлкен мәнге ішкі аудитті басқарушылық есеппен біріктіру арқылы қол жеткізуге болады, оның

көмегімен ресурстарды үнемдеудің барлық рұқсат етілген резервтерін іздеуге және жұмылдыруға мүмкіндік беретін жүйені бірлескен күш-жігермен құруға болады. технологиялық процестерді ұтымды ету, өндірілетін өнімнің, жұмыстардың және қызметтердің өзіндік құнын төмендету және кәсіпорынның бәсекеге қабілеттілігін арттыру

Дегенмен, қызметтің қызметін тұрақтандыру үшін ішкі аудиттің қажетті әдістерін, жұмыс құжаттамасын әзірлеумен байланысты сәтті ұмытпаған жөн. Ішкі аудиттің ең проблемалы аспектілеріне мыналар жатады: - қажетті әдістемелік әзірлемелердің аз мөлшері; - ішкі аудитті реттеумен айналысатын қолданыстағы нормативтік базаның мүмкін тиімсіздігі; - аудиторлардың тәжірибесінің төмендігі; - білікті кадрлар санының жеткіліксіздігі; - қажетті құжаттардың бірыңғай нысандарының болмауы; - қызметке ішкі бақылауды автоматтандырудың болмауы.

Бұл проблемалар тек ішкі аудитті ұйымдастырумен ғана емес, сонымен қатар теория мен практикадағы проблемаларға байланысты олқылықтарды тудыруы мүмкін. Ішкі аудитті ұйымдастыру кезінде кәсіпорын бірқатар маңызды артықшылықтарға ие болады, олар бірінші кезекте кәсіпорынның қорлары мен қажетті қаражаттарды алу көздерін анықтаумен байланысты. Бухгалтерлік есеп пен ішкі бақылау жүйесін жетілдіруге қатысты ұсыныстарды әзірлеу немесе кем дегенде кәсіпорында бар ақпарат пен бағдарламалық қамтамасыз етуді пайдалануды бағалау бірдей маңызды. Бұл артықшылықтар, сайып келгенде, мұндай кәсіпорындарға әртүрлі инвесторлардың мүдделерінің көтерілуіне әкеледі.

Әдебиеттер

1. Каковкина Т.В. Ішкі бақылау жүйесінің аудиті және бағалауы // Аудитор парақтары - 2011. - № 9 [Электрондық ресурс]: «Консультант Плюс: Жоғары мектеп» құқықтық анықтамалық жүйесі;
2. Орлова О.Е. Ішкі бақылауды ұйымдастыру мәселесі // Бухгалтерлік есеп пен салық салудың өзекті мәселелері - 2012. - № 6 [Электрондық ресурс]: «Консультант Плюс: Жоғары мектеп» құқықтық анықтамалық жүйесі;
3. Полиюк Г.Б. Ішкі бақылау жүйесіндегі ішкі аудиттің орны мен рөлі // Бухгалтер үшін бәрі - 2011. - № 7 [Электрондық ресурс]: «Консультант плюс: Жоғары мектеп» құқықтық анықтамалық жүйесі.

Кенжебаева А.Р., 1 курс (КарУ им. академика Е.А. Букетова)
Научный руководитель – м.э.н., преподаватель Ахметова А.Б.

СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ КАЗАХСТАНА В НЫНЕШНИХ УСЛОВИЯХ

Причиной нынешнего упадка является мощнейшая сырьевая зависимость казахстанской экономики. Власти так и не смогли диверсифицировать экономику в «тучные» годы возвышенных цен на нефть. Для решения этой основательной трудности необходимо концептуально изменить подходы